

Bruxelles, den 20.5.2015
COM(2015) 204 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om obligatorisk angivelse af oprindelsesland eller herkomststed for uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevare

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	1
2.	Obligatorisk og frivillig mærkning	2
3.	Omfattede fødevarer.....	2
4.	Overblik over sektoren og forsyningskæden.....	3
4.1.	Overblik over EU's fødevarersektor	3
4.2.	Overblik over forsyningskæden for fødevarerproduktion.....	3
4.3.	Anvendelse af frivillig oprindelsesmærkning og EU-kvalitetsordninger	3
5.	Forbrugernes holdninger til oplysninger om fødevarernes oprindelse	4
6.	Mulige scenarier og oprindelsesmodaliteter vedrørende oprindelsesmærkning for uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevarer	5
7.	Analyse af omkostninger og fordele ved de forskellige scenarier	5
7.1.	Indflydelse på forbrugernes adfærd	5
7.2.	Økonomiske virkninger.....	6
7.2.1.	Fødevarerens virksomhedernes driftsomkostninger	6
7.2.2.	Virkningen for det indre marked og den internationale handel	6
7.2.3.	Administrative byrder for virksomhederne	7
7.2.4.	Yderligere byrde for offentlige myndigheder	7
7.2.5.	Omkostninger for forbrugerne	7
7.2.6.	Miljøvirkninger	7
7.3.	Omkostninger og fordele ved de forskellige scenarier	8
8.	Konklusioner	10

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om obligatorisk angivelse af oprindelsesland eller herkomststed for uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevare

1. INDLEDNING

Ved artikel 26, stk. 5 og 6, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevarerinformation til forbrugerne ("FIF-forordningen")¹ kræves det, at Kommissionen aflægger en række rapporter til Europa-Parlamentet og Rådet om muligheden for udvidelsen af obligatorisk oprindelsesangivelse for følgende typer fødevarer:

- a) andre typer kød end okse-, svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ
- b) mælk
- c) mælk anvendt som ingrediens i mejeriprodukter
- d) uforarbejdede fødevarer
- e) fødevarer bestående af én enkelt ingrediens
- f) ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevare.

Denne rapport omfatter uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevare.

I henhold til artikel 26, stk. 7, i FIF-forordningen skal denne rapport analysere:

- forbrugerens behov for at blive informeret
- gennemførligheden af en sådan mærkning samt
- omkostningerne og fordelene ved at indføre sådanne foranstaltninger, herunder den retlige påvirkning af det indre marked, og hvordan den internationale handel påvirkes.

Denne rapport bygger hovedsagelig på resultaterne af en ekstern undersøgelse bestilt af GD SANTE og udført af Food Chain Evaluation Consortium (FCEC)², der omfattede spørgeskemaundersøgelser af forbrugere, ledere af fødevarer virksomheder og medlemsstaternes kompetente myndigheder samt casestudier, men også på andre tilgængelige kilder om dette emne.

GD GROW udførte en test af SMV'er, hvis resultater er indarbejdet i FCEC-undersøgelsen.

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevarerinformation til forbrugerne (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 18).

² Study on the mandatory indication of country of origin or place of provenance of unprocessed foods, single ingredient products and ingredients that represent more than 50% of a food, endelig rapport fra Food Chain Evaluation Consortium (FCEC) — http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm.

2. OBLIGATORISK OG FRIVILLIG MÆRKNING

Der findes i øjeblikket obligatoriske regler om oprindelsesmærkning for adskillige sektorer, såsom honning³, frugt og grøntsager⁴, fisk⁵ (ikke fiskevarer som tilberedt eller konserveret fisk), oksekød og oksekødsprodukter⁶, olivenolie⁷, vin⁸, æg⁹ og importeret fjerkræ¹⁰.

Ved FIF-forordningen blev der indført obligatorisk oprindelsesmærkning for fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ, hvis nærmere bestemmelser blev fastlagt i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1337/2013¹¹.

Bortset fra disse regler om obligatorisk oprindelsesmærkning står det ledere af fødevarer virksomheder frit for på eget initiativ at mærke oprindelseslandet eller -regionen, så længe de overholder de relevante bestemmelser i FIF-forordningen.

3. OMFATTEDE FØDEVARER

Begrebet "uforarbejdede produkter" er defineret i FIF-forordningen og betyder fødevarer, der ikke er blevet forarbejdet, og det omfatter produkter, der f.eks. er blevet adskilt, parteret, kløvet, udskåret, udbenet, hakket, afhudet, flået, formalet, opskåret, afpudset, afskallet, pillet, nedkølet, indfrosset, dybfrosset eller optøet. F.eks. betragtes mel, ris og skårne grøntsagssalater som uforarbejdede produkter.

Der er ikke nogen definition af i FIF-forordningen af "fødevarer bestående af én enkelt ingrediens". I denne rapport henviser sådanne fødevarer til fødevarer, der kun består af én enkelt ingrediens eller råvare. Eksempler herpå er sukker, tomatpuré,

---

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 1671).

⁴ Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 af 7. juni 2011 om nærmere bestemmelser for anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår frugt og grøntsager og forarbejdede frugter og grøntsager (EUT L 157 af 15.6.2011, s. 1-163)

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1379/2013 af 11. december 2013 om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter (EUT L 354 af 28.12.2013, s. 1).

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter (EFT L 204 af 11.8.2000, s. 1).

⁷ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 29/2012 af 13. januar 2012 om handelsnormer for olivenolie (EUT L 12 af 14.1.2012, s. 14-21).

⁸ Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen).

⁹ Kommissionens forordning (EF) nr. 589/2008 af 23. juni 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer for æg (EUT L 163 af 24.6.2008, s. 6-23).

¹⁰ Kommissionens forordning (EF) nr. 543/2008 af 16. juni 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer for fjerkrækød (EUT L 157 af 17.6.2008, s. 46-87).

¹¹ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1337/2013 af 13. december 2013 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 hvad angår angivelse af oprindelsesland eller herkomststed for fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ (EUT L 335 af 14.12.2013, s. 19).

vegetabilsk olie, der kommer af én slags grøntsager, frosne pommes frites, når der ikke er blevet tilsat nogen tilsætningsstoffer eller salt.

Der er heller ikke nogen definition i FIF-forordningen på "ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevarer", og det er heller ikke klart, hvad tærsklen på 50 % henviser til (volumen, vægt osv.). Ingredienser i denne kategori kunne f.eks. være tomater i en tomatsovs, frugt i frugtjuicer og mel i brød (bagerbranchen).

4. OVERBLIK OVER SEKTOREN OG FORSYNINGSKÆDEN

4.1. Overblik over EU's fødevarer sektor

Føde- og drikkevarer sektoren i EU har en omsætning på 1 048 mia. EUR, skaber en merværdi på 206 mia. EUR og beskæftiger 4,2 mio. mennesker, hvilket gør den til den største produktionssektor og den største arbejdsgiver i EU.

Sektoren har 286 000 virksomheder, hvoraf 99 % er SMV'er (herunder mikrovirksomheder).

4.2. Overblik over forsyningskæden for fødevarerproduktion

Fødevarer virksomheder i EU skaffer i de fleste fødevarer sektorer deres råvarer fra flere kilder. For råvarer som kaffe og mel er det nødvendigt med forskellige kilder til råvarerne for at kunne opretholde produktets ønskede kvalitet og undgå sæsonbetingede udsving. Pris er også en vigtig parameter, og råvarernes oprindelse ændres ofte for at minimere omkostningerne. Når der anvendes flere kilder, ændrer 50 % af lederne af fødevarer virksomheder ifølge FCEC-undersøgelsen oprindelsen af deres ingredienser tre gange eller mere om året. Jo mere kompleks og sofistikeret forsyningskæden er, jo mere besværlig bliver oprindelsesmærkning.

For så vidt angår sporbarhed, skal ledere af fødevarer virksomheder kunne udpege deres direkte leverandører og kunder i henhold til EU-lovgivningen om fødevarer sikkerhed¹². Denne sporbarhed et trin frem og et trin bagud er normalt den eneste form for sporbarhed, der er sikret og kun 29 % af lederne af fødevarer virksomheder går ud over dette krav og opretter et mere fuldstændigt sporingssystem.

4.3. Anvendelse af frivillig oprindelsesmærkning og EU-kvalitetsordninger

Det kom frem under høringen af interessenterne, at frivillig oprindelsesmærkning kun sjældent anvendes for fødevarer sektorerne omfattet af denne rapport. Når sådanne ordninger anvendes, er det kun for en mindre del af et givent produkts samlede produktion (f.eks. < 1 % af det samlede kaffemarked) og hovedsagelig for de dyreste produkter. De fleste fødevarer kategorier omfattet af denne rapport er ikke domineret af produkter mærket med et logo for en EU-kvalitetsordning, såsom beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB), beskyttet geografisk betegnelse (BGB) eller garanteret traditionel specialitet (GTS). Sådanne angivelser er ikke altid angivelser af råvarernes herkomst, men kan f.eks. knyttes til en regional knowhow og henviser til produktionsstedet.

---

¹² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarer lovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1).

5. FORBRUGERNES HOLDNINGER TIL OPLYSNINGER OM FØDEVARERNES OPRINDELSE

Forbrugerundersøgelser viser, at blandt de aspekter, der påvirker forbrugernes adfærd, rangerer oprindelsesmærkning efter faktorer som pris, smag, anvendes inden-dato/bedst før-dato, bekvemmelighed og/eller udseende.

Interessen i oprindelsesmærkning ser generelt ud til at være lavere for produkterne i denne undersøgelse, men den findes dog blandt tre fjerdedele af de forbrugere, der har svaret på FCEC-undersøgelsen. Forbrugernes erklærede interesse i avls-/opdræts-/dyrkningsstedet fremstår i FCEC-undersøgelsen som lige så vigtig som deres interesse i produktionsstedet, men når de bliver spurgt om konkrete tilfælde, foretrækker forbrugerne tydeligvis oplysninger knyttet til produktionsstedet.

Et overvældende flertal af de adspurgte forbrugere foretrækker oprindelsesoplysninger på landeniveau.

Der er vigtige forskelle mellem medlemsstaterne for så vidt angår årsagerne til forbrugernes efterspørgsel på oprindelsesmærkning. Oprindelsesmærkning vil af 42,8 % af de adspurgte forbrugere i EU blive brugt til at favorisere national eller lokal produktion af fødevarer over andre oprindelser. Oprindelsesmærkning anses af 12,9 % af forbrugerne i EU for at skabe tillid til fødevarerproduktets kvalitet. Miljømæssige årsager ligger bag interessen for omkring 12,8 % af forbrugerne i EU. Oprindelsesmærkning ville også give 10,8 % af forbrugerne i EU tillid til, at de fødevarer, de køber, er sikre.

Det bør dog bemærkes, at mens nogle af de førnævnte årsager til at have en interesse i fødevarens oprindelse kan anses for at være rimelige (f.eks. støtte af lokale produkter, produktets karakteristika og miljømæssige hensyn), så er nogle af de andre nævnte årsager ikke relevante. Dette gælder særligt, når oprindelse kædes sammen med sikkerhed, idet produkter, der er produceret hvor som helst i EU eller er importeret til EU, skal være "sikre". EU-lovgivningens primære mål er faktisk at sikre fødevarernes sikkerhed. Auditterne udført af den ansvarlige tjenestegren i Kommissionen (Generaldirektoratet for Sundhed og Fødevarer og Veterinærkontor) i medlemsstaterne har leveret omfattende dokumentation for det konsistent høje sikkerhedsniveau, som gennemførelsen af EU-lovgivningen giver. På samme måde gennemføres der auditter i tredjelande for at sikre, at de eksporterede produkter lever op til EU's sikkerhedsstandarder.

Der er spredt og nogle gange modstridende dokumentation for så vidt angår forbrugernes villighed til at betale for oprindelsesoplysninger, hvilket kan skyldes metodologiske skævheder. Tidligere undersøgelser af forbrugernes villighed til at betale viste, at på trods af en interesse i en given oplysning var forbrugerne ikke villige til at betale mere for produkterne for at få denne oplysning¹³. FCEC-undersøgelsen skønnede dog, at der var en høj villighed til at betale for produkterne omfattet af undersøgelsen (+30 % for oplysninger om EU-niveau og +40-50 % for oplysninger på landeniveau). Det bør også bemærkes, at der er en væsentlig afstand mellem forbrugernes intentioner og faktiske adfærd.

---

¹³ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om obligatorisk angivelse af oprindelsesland eller herkomststed for kød anvendt som ingrediens (COM(2013) 755).

6. MULIGE SCENARIER OG OPRINDELSESMODALITETER VEDRØRENDE OPRINDELSESMÆRKNING FOR UFORARBEJDEDE FØDEVARER, FØDEVARER BESTÅENDE AF ÉN ENKELT INGREDIENS OG INGREDIENSER, DER UDGØR MERE END 50 % AF EN FØDEVARE

I denne rapport undersøges nedenstående scenarier:

- scenario 1: frivillig oprindelsesmærkning (status quo)
- scenario 2: obligatorisk oprindelsesmærkning baseret på EU/ikke-EU eller EU/tredjeland
- scenario 3: obligatorisk oprindelsesmærkning, der angiver medlemsstat eller tredjeland
- scenario 4: obligatorisk mærkning, der angiver andre geografiske enheder (region).

Forskellige modaliteter er blevet undersøgt for hver af de tre vigtigste produktkategorier for scenario 2, 3 og 4:

- modalitet a: produktionssted: oprindelsen bliver defineret i toldkodeksen, dvs. det land, hvor produktet er blevet fuldt ud fremstillet, eller hvor det undergik den sidste væsentlige bearbejdning
- modalitet b: det vigtigste råmateriales avls-/opdræts-/dyrkningssted, dvs. sted, hvor frugter, grøntsager og korn høstes eller fiskested for forarbejdede fiskevarer
- modalitet c: begge de ovenstående.

7. ANALYSE AF OMKOSTNINGER OG FORDELE VED DE FORSKELLIGE SCENARIER

7.1. Indflydelse på forbrugernes adfærd

I scenario 1 afhænger omfanget af oplysninger om oprindelse af forbrugernes efterspørgsel. Eftersom fødevarerpriserne ikke påvirkes, vil denne model tilfredsstille de forbrugere, der finder, at fødevarerpriserne er vigtige. De nye regler om frivillig oprindelsesmærkning vil under alle omstændigheder føre til, at forbrugerne ikke vildledes vedrørende den primære ingrediens' virkelige oprindelse for fødevarer, der hævder at have en given oprindelse, idet det skal angives, hvis den primære ingrediens har en anden oprindelse.

Scenario 2 vil kun tilfredsstille forbrugerne, hvis produktet i forbrugernes øjne anses for at være sikkert eller af bedre kvalitet i sammenligning med ikke-EU-lande, hvilket er tvivlsomt. Oplysningsniveauet anses ofte for at være for generelt og ikke de yderligere omkostninger værd, som vil blive overført til de endelige forbrugere, selv om denne yderligere omkostning kan være lavere end ved scenario 3 og 4.

Scenario 3 forventes at lede til højere forbrugertilfredshed, men også større indvirkninger på produktionsomkostningerne sammenlignet med scenario 2 og derfor højere priser for forbrugerne. En sådan oprindelsesmærkning vil også med sikkerhed føre til en præference for nationale produkter.

Det fjerde scenario ser ikke ud til at blive foretrukket af forbrugerne sammenlignet med muligheden for at få angivet oprindelsen på landniveau. Denne mulighed

forventes også at lede til meget højere omkostninger for fødevarer virksomheder og derfor højere priser for forbrugerne.

7.2. Økonomiske virkninger

Eftersom lederne af fødevarer virksomheder fandt gennemførligheden af scenario 4 tvivlsom og påpegede forbrugernes mangel på interesse sammenlignet med scenario 3, rapporteres der blot økonomiske virkninger for de tre første scenarier.

Fordi undersøgelsen behandler en bred vifte af fødevarer kategorier, var det ikke muligt at aggregere data om de økonomiske virkninger. Kvantificeringen af de økonomiske virkninger er derfor foretaget for hver enkelt konkret case study og rapporteret i FCEC-undersøgelsen.

7.2.1. Fødevarer virksomhedernes driftsomkostninger

I scenario 1 ville driftsomkostningerne være på det hidtidige niveau. I scenario 2 og 3 vil ledere af fødevarer virksomheder, der har valgt en enkelt oprindelse eller et begrænset antal oprindelsessteder, komme til at stå over for yderligere driftsomkostninger (engangsomkostninger og tilbagevendende omkostninger) på grund af de nødvendige tilpasninger af deres tilvejebringelsespraksis, sporingssystemer, produktionsprocesser, emballerings- og markedsføringspraksisser. I scenario 3 vil driftsomkostningerne stige med skønsmæssigt 10-15 % for sektorer, der ikke har at gøre med et højt antal forskellige oprindelser, men det kan gå op til 30 % i mange tilfælde

Nogle af disse omkostninger kan afhjælpes, hvis scenario 2 bliver valgt, eller hvis scenario 3 anvendes med mulighed for at mærke adskillige lande (så det tillades, at der er flere oprindelsessteder for et givent produkt, eller det også tillades at angive forskellige oprindelsessteder, hvilket kunne forekomme efterfølgende i produktionen). Ledere af fødevarer virksomheder skønner også, at modaliteten, hvor produktionsstedet er angivet, generelt er mindre dyr end mærkning af avls-/opdræts-/dyrkningsstedet, fordi antallet af produktionssteder er lavere sammenlignet med antallet af oprindelsessteder for råmaterialer, og det påkrævede sporingssystem vil være mindre omfattende.

7.2.2. Virkningen for det indre marked og den internationale handel

I scenario 2 forventes det, at det indre marked ikke bliver påvirket, da der ikke gøres forskel på medlemsstaterne vedrørende oprindelse i scenariet. Afhængigt af forbrugernes reaktioner på et EU-/ikke-EU-mærke og afhængigt også af fødevarer virksomhedernes tilpasning af tilvejebringelsespraksisser kan den internationale handel dog blive påvirket, hvilket rejser spørgsmålet om eksisterende internationale handelsaftaler for nogle af produkterne omfattet af undersøgelserne, som f.eks. sukker. Tredjelande fremhævede også deres bekymringer vedrørende det potentielle tab af eksport til EU på grund af de yderligere omkostninger i forbindelse med produktion og mærkning og også på grund af et forventet skift blandt EU-fødevarer virksomheder til EU-leverandører.

Der er en risiko for, at scenario 3, ud over en lignende indvirkning som scenario 2 på international handel, kan påvirke det indre marked med en mulig nationalisering af fødevarernes forsyningskæder, da næsten halvdelen af de adspurgte forbrugere angav, at de ville foretrække produkter fra deres eget land. I dette scenarie vil den yderligere byrde og de strenge regler i forbindelse med tilvejebringelsespraksisser

straffe EU-fødevarer virksomhederne på det internationale marked, selv om EU-produkter vil nyde godt af forbrugernes præferencer på EU-markedet.

7.2.3. *Administrative byrder for virksomhederne*

For ledere af fødevarer virksomheder, der beskæftiger sig med råmaterialer med forskellig oprindelse, vil der være en yderligere administrativ byrde på grund af registreringen af leverancernes oprindelse og tilpasningen af sporingssystemet. Faste omkostninger vil udgøre en vigtig del af den yderligere byrde og vil særligt straffe SMV'er. Kun SMV'er, der blot tilvejebringer deres råmaterialer fra et enkelt oprindelsessted eller et begrænset antal oprindelsessteder, vil ikke blive straffet.

Scenario 1 ville medføre en ubetydelig administrativ byrde og kun for de virksomheder, der oplyser den færdige fødevarers oprindelse, i det omfang denne er forskellig fra den eller de primære ingrediensers oprindelse. Den samlede byrde skønnes også at være lavere i scenario 2 sammenlignet med scenario 3 og lavere for modalitet a sammenlignet med modalitet b.

7.2.4. *Yderligere byrde for offentlige myndigheder*

Medlemsstaternes skøn for de offentlige myndigheders øgede kontrolomkostninger varierer meget. Forudsat at statsbudgetternes tildelte finansiering af kontrolmyndighederne ikke stiger, kan sådanne nye regler føre til en nedgang i kontrolfrekvensen eller et skift i prioriteter, hvilket kombineret med fraværet af analytiske metoder til at kontrollere fødevarernes oprindelse kan føre til en øget risiko for svig.

7.2.5. *Omkostninger for forbrugerne*

Bestemmelsen om oprindelsesoplysninger forventes at lede til forøgede omkostninger, hvilket med sikkerhed hovedsagelig vil blive overført til forbrugerne (på baggrund af FCEC-undersøgelsen). Ifølge denne undersøgelse vil vigtigheden af disse omkostningsstigninger variere fra ubetydelige prisstigninger til store stigninger afhængigt af fødevareren og fødevarerektoren, men også medlemsstaten.

Det er ikke sandsynligt, at man i scenario 1 ville opleve en generel prisstigning. Kun produkter med frivilligt angivne oprindelsesoplysninger kan potentielt set blive påvirket.

Scenario 2 og 3 ville sandsynligvis indebære en generel stigning i forbrugerpriserne - mest udtalt i sidstnævnte scenario. Som sådan kan scenario 3 — og i mindre grad scenario 2 — lede til et fald i forbruget af fødevarerprodukter omfattet af rapporten, hvis omkostningsstigningen er væsentlig, eller til et højere forbrugsbudget til at købe disse fødevarer, der ofte kan være basale fødevarer.

Det bør også bemærkes, at i scenario 3 kan nationaliseringen af fødevarerekæden have en indvirkning på beskæftigelsen, da fødevarerproduktionskæden vil blive reorganiseret med positive virkninger i visse tilfælde og negative virkninger i andre.

7.2.6. *Miljøvirkninger*

Indførelsen af obligatoriske regler for oprindelsesoplysninger kan lede til øget spild af fødevarer og lavere energieffektivitet på grund af det forøgede antal produktionslinjer eller produktionsbatches, det øgede antal særskilte fødevarerprodukter (lagerfaciliteter) på EU-markedet og det øgede antal distributionskanaler, der er nødvendige for at distribuere dem. Denne indvirkning vil

være meget mere mærkbar for scenario 3 sammenlignet med scenario 2, mens scenario 1 ikke vil have nogen eller kun en minimal indvirkning.

Scenario 2 og 3 kunne dog give et incitament til at forbruge produkter, der er produceret mere lokalt, hvilket ville have en god indvirkning på miljøet ved at begrænse den potentielle forurening, der skyldes transport.

7.3. Omkostninger og fordele ved de forskellige scenarier

Nedenstående tabel giver en sammenfatning af fordele og ulemper ved de forskellige oprindelsesscenarier.

Scenarier		Indvirkning på forbrugerne baseret på FCEC-undersøgelsen	Økonomiske virkninger baseret på FCEC-undersøgelsen
Scenario 1 — Opretholde frivillig oprindelsesmærkning	Om-kost-ninger	Garanterer ikke, at forbrugerne systematisk får oplysninger om oprindelse	Yderligere driftsomkostninger ville være minimale Begrænset administrativ byrde for virksomheder og offentlige administrationer Ingen eller begrænsede prisstigninger
	Fordele	Fødevarerpriserne ville blive fastholdt på deres nuværende niveau, undtagen i de tilfælde, hvor frivillig mærkning anvendes, og den primære ingrediens' oprindelse er forskellig Forbrugere, der ikke tillægger oprindelse nogen særlig vigtighed, ville ikke blive pålagt de yderligere omkostninger forbundet med oprindelse Forbrugere, der er interesserede i at kende oprindelsen, kan vælge produkter, der har oplysninger herom	Det ville ikke lede til nogen fragmentering af det indre marked, og samhandelen inden for EU ville derfor ikke blive påvirket Fødevareraktiviteter i EU kan opretholde deres konkurrenceevne på det internationale marked, da der ikke er nogen yderligere byrde
Scenario 2 — Obligatorisk mærkning af oprindelse på EU-/ikke-EU-plan eller tredjeland-niveau	Om-kost-ninger	De afgivne oplysninger om oprindelse ville ikke være særligt informative, da de ville være for generelle Oplysningen kan lede til nye spørgsmål om fødevarers præcise oprindelse, selv blandt forbrugere, der ikke på forhånd udbad sig disse oplysninger, hvilket kan lede til en vis frustration De yderligere oprindelsesomkostninger vil formodentlig blive overført til forbrugerne	Fødevareraktiviteterne ville have visse driftsomkostninger på grund af tilpasninger i forsyningskæden og produktionen For de fleste sektorer skønnes disse omkostninger at være uanseelige til moderate i tilfælde af modalitet a og fra moderate til høje i tilfælde af modalitet b og c Yderligere administrativ byrde for virksomheder og offentlige myndigheder, men lavere end i scenario 3
	Fordele	Garanterer, at forbrugerne systematisk får oplysninger om	Mere fleksibilitet i forbindelse med tilvejebringelsespraksisser sammenlignet

Scenarier		Indvirkning på forbrugerne baseret på FCEC-undersøgelsen	Økonomiske virkninger baseret på FCEC-undersøgelsen
		oprindelse Kunne opfattes som et stempel for fødevarekvalitet og -sikkerhed	med scenario 3 Hvis EU anerkendes for at have fødevarekvalitet og -sikkerhed, kan dette bidrage til en bedre positionering af EU-fødevareproduktet i international handel
Scenario 3 — Obligatorisk mærkning af oprindelse på medlemsstats-/tredjelands-niveau	Om-kost-ninger	Indvirkningen af endelige produktpriser ville være mærkbart højere end i scenario 2 Dette kunne have en indvirkning på forbrugerens madbudget, da mange produkter ville blive omfattet af det retlige krav	Alle fødevarevirksomheder ville have visse driftsomkostninger på grund af forøgelsen af lagringsfaciliteter, fragmentering af produktionsprocesserne, mere fuldstændige sporingsystemer og ændringer i etiketteringen Ifølge FCEC-undersøgelsen skønnes stigningerne i driftsomkostningerne at være 10-15 % for sektorer, der ikke har at gøre med et højt antal forskellige oprindelser, men det kan gå op til 30 % i mange tilfælde Den administrative byrde for ledere af fødevarevirksomheder og kontrollerende myndigheder ville være højere end i scenario 2 Det ville føre til mere fragmentering af markedet for de forskellige fødevaresektorer, nationalisering af fødevareforsyningskæden og en ringere konkurrenceevne på det internationale marked
	Fordele	Garanterer at forbrugerne systematisk får oplysninger om oprindelse Forbedrer forbrugernes tillid til fødevarer	Kunne styrke et vist indenlandsk salg på grund af fødevarenationalisering
Scenario 4 — Obligatorisk mærkning af oprindelse på et lavere niveau (region)		Ikke nogen højere forbrugerinteresse sammenlignet med scenario 3	Højere indvirkning sammenlignet med scenario 3

8. KONKLUSIONER

For så vidt angår faktorer, der påvirker forbrugernes indkøbsbeslutninger rangerer forbrugerinteresse i mærkning af oprindelse efter pris, smag, anvendes inden- dato/bedst før-dato, bekvemmelighed og/eller udseende. Selv om to tredjedele til tre fjerdedele af forbrugerne hævder at have en interesse i oprindelsesmærkning for uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der udgør mere end 50 % af en fødevare, så er forbrugerinteressen lavere end for fødevarekategorier som kød, kødprodukter eller mejeriprodukter.

Forbrugerne kæder oprindelsesoplysninger sammen med forskellige produktaspekter, såsom kvalitet, sikkerhed, miljømæssige hensyn og erklærer også, at de ville købe nationale produkter for at støtte deres hjemlands økonomi. Der er vigtige forskelle mellem medlemsstaterne i denne forbindelse. De ville foretrække oprindelsesoplysninger på landeniveau sammenlignet med EU-/ikke-EU-plan og ser ud til at være mere interesseret i produktionsstedet sammenlignet med råmaterialets avls-/opdræts-/dyrkningssted.

Uforarbejdede fødevarer, fødevarer bestående af én enkelt ingrediens og ingredienser, der repræsenterer mere end 50 % af en fødevare, er fødevarekategorier, der samler meget forskellige produkter, for hvilke forbrugernes interesse i oprindelsesoplysninger og den økonomiske virkning ved at indføre en obligatorisk mærkning af oprindelse varierer meget.

Forsyningskæderne for de tre fødevarekategorier omfattet af rapporten viser, at ingrediensernes oprindelse ofte varierer for at fastholde lave indkøbspriser og opretholde det endelige produkts kvalitet. Obligatorisk mærkning af oprindelse på EU-plan og endnu mere på landeniveau er derfor meget kompleks at gennemføre inden for mange fødevareområder, hvilket fører til betydelige stigninger i produktionsomkostningerne, der vil blive overført til forbrugerne.

Frivillig oprindelsesmærkning ville være det mindst forstyrrende scenario for markedet og ville fastholde produktomkostningerne på de nuværende niveauer. Det ville ikke levere en tilfredsstillende løsning på forbrugernes efterspørgsel efter systematiske oplysninger om oprindelse, men forbrugerne kan, hvis de ønsker det, vælge produkter, hvor lederne af fødevarevirksomheder frivilligt har afgivet oplysninger om oprindelse. Obligatorisk oprindelsesmærkning på EU-niveau (EU-ikke-EU eller EU/tredjeland) fører til mindre væsentlige stigninger i produktionsomkostningerne og mindre byrder for både ledere af fødevarevirksomheder og medlemsstaternes kompetente myndigheder, men forbrugernes tilfredshed ville ikke være lige så høj som ved obligatorisk oprindelsesmærkning på landeniveau. Oprindelsesmærkning på landeniveau ville, modsat oprindelsesmærkning på EU-niveau, have en væsentlig indvirkning på det indre marked med en mulig stigning på visse markeder af forbruget af lokale fødevarer.

Både obligatorisk oprindelsesmærkning på EU- og landeniveau kunne have en indvirkning på internationale fødevareforsyninger og gribe ind i eksisterende aftaler med tredjelande. Yderligere regler om mærkning kan reducere EU-fødevarevirksomhedernes konkurrenceevne på det internationale marked, mens ledere af fødevarevirksomheder fra tredjelande er bekymrede for potentielle

yderligere produktionsomkostninger og et potentielt tab af eksport til EU, fordi forbrugerne ville foretrække fødevarer med oprindelse i EU.

Endelig ville obligatorisk oprindelsesmærkning udgøre en yderligere byrde for medlemsstaternes kompetente myndigheder, navnlig i det nuværende økonomiske miljø, hvis de skulle håndtere indførelsen af mulige nye kontrolopgaver for sådanne yderligere krav.

På denne baggrund og i betragtning af Kommissionens politikker vedrørende bedre regulering ser frivillig oprindelsesmærkning kombineret med de allerede eksisterende obligatoriske ordninger for oprindelsesmærkning for særlige fødevarer eller fødevarekategorier ud til at være en passende løsning. Det vil fastholde salgspriserne på de nuværende niveauer og stadig give forbrugerne mulighed for, om ønsket, at vælge produkter med særlige oprindelser, hvilket ikke påvirker konkurrenceevnen for fødevarevirksomhederne og ikke påvirker det indre marked og den internationale handel.